

PROCENA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIH PITANJA REGIONALNI I LOKALNI PUTEVI NA KOSOVU

Netehnički kraći prikaz podataka

Republika Kosovo
Ministarstvo za infrastrukturu

Finalni dokument
05. januar 2016.

PROCENA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIH PITANJA REGIONALNI I LOKALNI PUTEVI NA KOSOVU

Netehnički kraći prikaz podataka

Projekat:	Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
Izveštaj:	Netehnički kraći prikaz podataka
Pripremljeno:	Ministarstvo infrastrukture
Finansira:	Evropska banka za obnovu i razvoj
Konsultant:	Enova d.o.o. Sarajevo

Sadržaj

1	UVOD	4
2	OPIS PROJEKTA	4
3	ISTORIJAT	7
3.1	Racionalnost projekta	7
3.2	Pravni aspekti i poštovanje relevantnih ekoloških i socijalnih zakona	8
3.3	Aktuelna situacija i razmatranja u vezi sa zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima	10
4	OČEKIVANE EKOLOŠKE I SOCIJALNE KORISTI U VEZI SA REALIZACIJOM PROJEKTA	12
5	REZIME POTENCIJALNIH ŠTETNIH UTICAJA PO ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNA PITANJA	12
5.1	Uticaj na životnu sredinu i socijalna pitanja	12
5.2	Preostali uticaj na životnu sredinu i socijalna pitanja	16
5.3	Kumulativni uticaji	16
6	SAŽETAK MERA ZA UBLAŽAVANJE I UPRAVLJANJE ŠTETNIM UTICAJIMA PO ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNA PITANJA	16
6.1	Mere za ublažavanje štetnih uticaja po životnu sredinu i socijalna pitanja	16
7	PRAĆENJE	21
8	REZIME ISPOŠTOVANOSTI UR	21
9	KOMUNIKACIJA	22

Lista tabela

Tabela 1: Opis predloženog projekta proširenja gradskih prilaznih puteva	6
Tabela 2: Racionalnost projekta za putne deonice koje će biti obuhvaćene građevinskim radovima	7
Tabela 3: Zahtevi procene uticaja projekta na životnu sredinu u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom	8
Tabela 4: Planska dokumenta izrađena za projektne oblasti	10
Tabela 5: Identifikovan uticaj realizacije projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja	13
Tabela 6: Mere ublažavanja štetnih uticaja po životnu sredinu i socijalna pitanja	18

Lista slika

Slika 1: Projektne deonice (Izvor: Ministarstvo infrastrukture)	5
Slika 2: Prilazni put u dužini od 3.2 km, Opština Gnjilane, deonica nacionalnog puta M 25-2 (Izvor: Google Maps)	6
Slika 3: Prilazni put u dužini od 5.6 km, Opština Uroševac, deonica nacionalnog puta M2 (Izvor: Google Maps)	6
Slika 4: Prilazni put u dužini od 3.8 km, Opština Prizren, deonica regionalnog puta R 107 (Izvor: Google Maps)	6
Slika 5: 12 km nacionalnog puta M 25-3 deonica Klokot- Gnjilane, (Izvor: Google Maps)	7

1 UVOD

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) pruža finansijska sredstva Vladi Kosova za izvođenje radova na poboljšanju nacionalnih puteva u sklopu projekta "Kosovo - Regionalni i lokalni putevi" (u daljem tekstu Projekat). Konkretno, predloženi Projekat obuhvata **proširenje** ulaznih/izlaznih puteva u opštinama Gnjilane, Uroševac i Prizren **na četiri trake i rekonstrukciju** kolovozne konstrukcije i asfaltnih pod-slojevana već postojećoj trasi nacionalnog puta M 25-3 na deonici Klokot - Gnjilane.

Projekat je dobio klasifikaciju "B" u skladu sa Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom EBRD-a (ESP) (2014) i zahteva da se sprovede Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja (ŽS i SP) projekta u sprezi sa Uslovima za realizaciju EBRD-a¹.

Ovaj Netehnički kraći prikaz podataka (NKPP) pruža sažetaki utvrđuje polazne uslove projekta iz perspektive životne sredine i socijalnih pitanja, uticaj na životnu sredinu i socijalna pitanja i predložene mere za ublažavanje štetnih uticaja i unapređenje sa ciljem da se ispuni Politika zaštite životne sredine i socijalna politika EBRD-a i povezani Uslovi za realizaciju (UR) (2014). Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (APŽSSP) izrađen je sa ciljem da se projekat strukturira u skladu sa UR-ima EBRD-a. APŽSSP obuhvata ključne mere koje bi Ministarstvo infrastrukture (u daljem tekstu Ministarstvo) kao agencija za realizaciju projekta i izvođači radova, angažovani u njegovo ime, trebalo da preduzmu tokom svih faza realizacije projekta kako bi se obezbedilo da se ispune UR-i EBRD-a, nacionalno i zakonodavstvo EU.

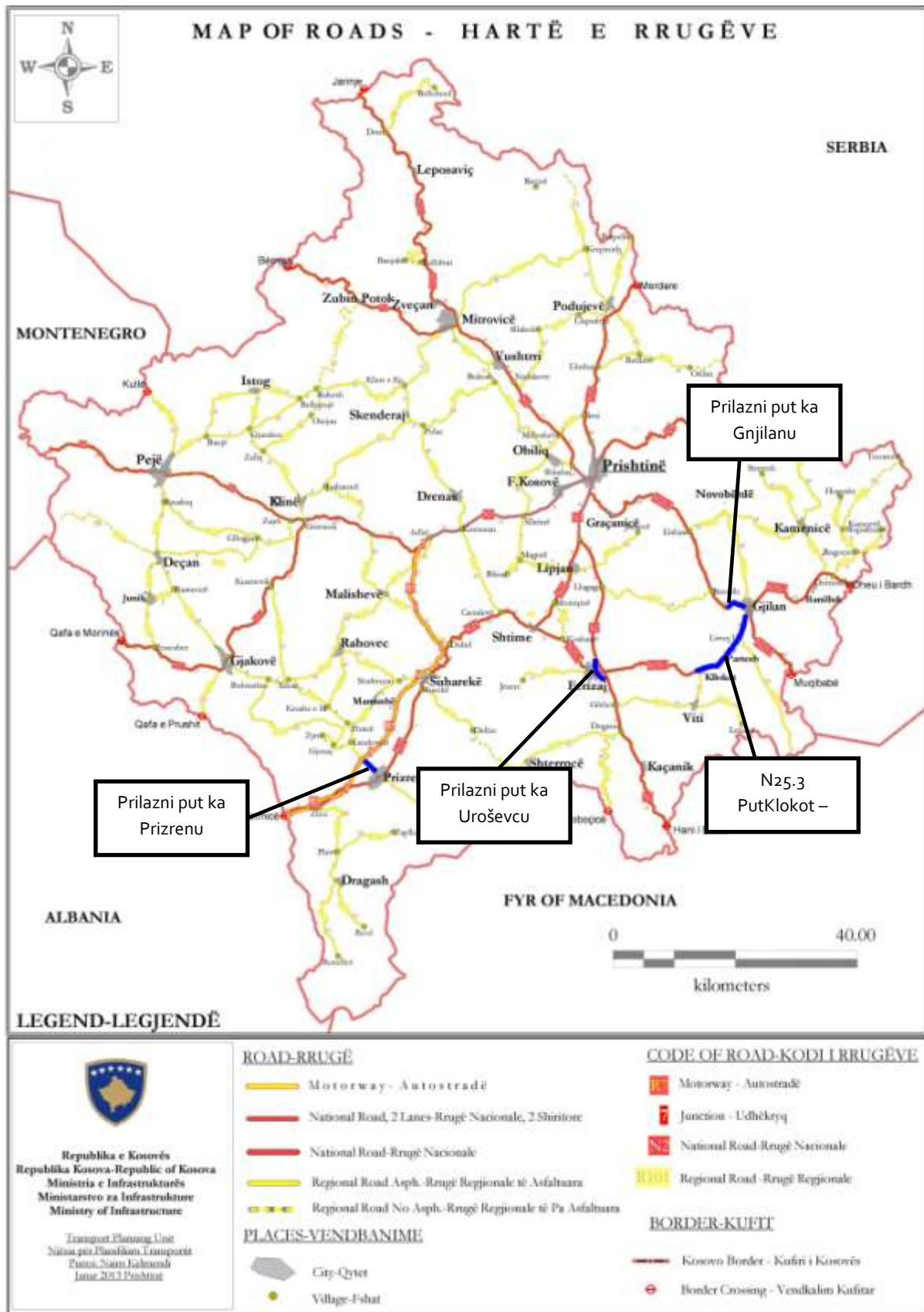
2 OPIS PROJEKTA

Predloženi projekat sačinjen je od **proširenja** ulaznih/izlaznih puteva u opštinama Gnjilane, Uroševac i Prizren **na četiri trake rekonstrukcije** nacionalnog puta M 25-3 u deonici Klokot - Gnjilane. Tabela 1 daje pregled predviđenih radova za svaku deonicu puta obuhvaćenu ovim projektom, prikazanu na Slika 1.

---

¹ Dostupna na engleskom, albanskom i srpskom jeziku na stranici: <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Slika1: Projektne deonice (Izvor: Ministarstvo infrastrukture)

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Tabela1: Opis predloženog projekta proširenja gradskih prilaznih puteva

Putna deonica	Racionalnost projekta	
<p>M25-2 deonica prilazna ka Gnjilanu</p>	<p>Rezime putnog pravca: Dužina ovog prilaznog puta iznosiće 2,800 m i obuhvatiće dva kružna toka i sledeću infrastrukturu: sistem napajanja električnom energijom, kanalizacije, odvodni sistem, saobraćajni znaci.</p> <p>Dizajn kolovozne konstrukcije: Dvojni kolovoz sa po dve saobraćajne trake. Širina puta iznosi 24.5 m (2 trake iz svakog smerā–ukupno 4 trake x 3.75 m, podeljene ostrvom širine 1.5 m). Obe strane imaju isplanirane zaustavne trake od kojih je svaka široka 2.5 m (2 x 2.5 m) i pešačke trotoare (2 x 1.5 m).</p>	 <p><i>Slika2: Prilazni put u dužini od 3.2 km, Opština Gnjilane, deonica nacionalnog puta M 25-2 (Izvor: Google Maps)</i></p>
<p>M2 deonica prilazna ka Uroševcu</p>	<p>Rezime putnog pravca: Dužina: 5,600 m, četiri trake, 2 kružna toka, 1 most – dužine 10m, uključujući sledeću infrastrukturu: sistem napajanja električnom energijom, kanalizacije, odvodni sistem, saobraćajni znaci.</p> <p>Dizajn kolovozne konstrukcije: Dvojni kolovoz sa po dve saobraćajne trake širine 3.5m wide i 2 saobraćajne trake su jednosmerne i širine od 3m. Ove trake podeljene su zelenim površinama. Trotoari za pešake planirani su sa obe strane puta širine od 2m sa zelenim površinama između (ukupno 5x1.2m zelenih površina). Takođe su planirana četiri podzemna prolaza za pešake na četiri raskrsnice.</p>	 <p><i>Slika3: Prilazni put u dužini od 5.6 km, Opština Uroševac, deonica nacionalnog puta M2 (Izvor: Google Maps)</i></p>
<p>R107 deonica prilazna ka Prizrenu</p>	<p>Rezime putnog pravca:</p> <p>LOT 1: Dužina puta 1,190 m uključujući kompletnu infrastrukturu: sistem za odvođenje vode, saobraćajni znaci, sistem vodosnabdevanja, sistem kanalizacije, telefonska i elektroenergetska mreža i javna rasveta.</p> <p>LOT 2: Dužina puta 1,502 m sa jednim kružnim tokom, uključujući i sledeću infrastrukturu: sistem za odvođenje vode, sistem vodosnabdevanja, telefonska i elektroenergetska mreža i javna rasveta.</p>	 <p><i>Slika4: Prilazni put u dužini od 3.8 km, Opština Prizren, deonica regionalnog</i></p>

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Putna deonica	Racionalnost projekta	
	Dizajn kolovozne konstrukcije: LOT 1: Dvojni kolovoz sa po dve trake.Put je širok 3 m po traci. LOT 2: Dvojni kolovoz sa po dve trake.Put je širok 3.5 m po traci	<i>puta R 107 (Izvor: Google Maps)</i>
Nacionalni put M 25-3 deonica Klokot - Gnjilane	Rezime putnog pravca: Dužina puta iznosi 12 km između Klokota i Gnjilane. Dizajn kolovozne konstrukcije: Rekonstrukcija kolovozne konstrukcije i pod-slojeva sastavljenog od dve saobraćajne trake u okviru postojeće trase široke 7 m, sa rubovima od 1 m i otvorenim odvodima od 1.5 m	 <p><i>Slikas: 12 km nacionalnog puta M 25-3 deonica Klokot- Gnjilane, (Izvor: Google Maps)</i></p>

3 ISTORIJAT

3.1 Racionalnost projekta

Projektne deonice smatraju se prioritnim projektima u sklopu *Strategijemultimodalnogtransporta(2012-2021) iAkcionog plana (2012-2016) Kosova*. Nacionalni put M2 i nacionalni put M25 odgovarajuputnom pravcu 6 Osnovne regionalne transportne mreže Transportne opservatorije u jugoistočnoj Evropi(SEETO)², a putevi M25-2i M 25-3grane su ovih glavnih putnih pravaca.

Tabelaz: Racionalnost projekta za putne deonice koje će biti obuhvaćene građevinskim radovima

Putna deonica	Racionalnost projekta
M25-2 deonica prilazaka Gnjilanu	Ova deonica glavni je prilazni put Opštini Gnjilane iz smera prestonice, Prištine i najbrža je veza na autoput A1 u Republici Srbiji.
M2 deonica prilazaka	Ova deonica će zapravo predstavljati tranzitni put budućeg autoputa Priština – Skoplje R6, koji je

²U skladu sa *Memorandumom o razumevanju za razvoj osnovne regionalne transportne mreže u jugoistočnoj Evropi* koji je potpisan juna 2004. godine sa potpisnicama: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, BJR Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo (u skladu sa Rezolucijom SB UN-a 1244/99), osnovna mreža predstavlja zapravo multimodalnu mrežu koja obuhvata puteve, železnice i kopnene vodene puteve koje povezuju sedam potpisnica, uz određeni broj određenih morskih luka, rečnih lika i aerodromskih čvorova.

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Putna deonica	Racionalnost projekta
Uroševcu	trenutno u fazi izgradnje. Ovo je najbrža veza iz smera Prištine ka Skoplju u Makedoniji.
R107 deonica prilaza ka Prizrenu	Ova deonica značajan je prilazni put Opštini Prizren iz smera Đakovice. U skladu sa <i>Strategijom multimodalnog transporta (2012-2021)</i> i <i>Akcionim planom (2012-2016)</i> Kosova, ovaj regionalni put funkcioniše kao važna veza između većih gradova na Kosovu.
Nacionalni put M 25-3 deonica Klokot - Gnjilane	Ova deonica važan je tranzitni put između naselja Klokot i Donji Livoč, neposredno van gradskog područja Opštine Gnjilane, sa privrednim delatnostima duž ovog putnog pravca, među kojima fabrika za flaširanje vode i banjski centri. Ona takođe služi i kao tranzitni put između opština Uroševac i Gnjilane.

3.2 Pravni aspekti i poštovanje relevantnih ekoloških i socijalnih zakona

Realizacija ovog projekta iziskuje da se ispoštuje relevantno nacionalno zakonodavstvo o životnoj sredini i socijalnim pitanjima na snazi u Republici Kosovo. Direktiva PUŽS³ primenjena je u nacionalnom zakonodavstvu na osnovu *Zakona br. 03/L-214 o proceni uticajana životnu sredinu*, u skladu sa kojim za svaki javni ili privatni projekat naveden u Aneksu I ili Aneksu II ovog Zakona, koji će po svemu sudeći imati značajan efekat na životnu sredinu usled, između ostalog, njegove prirode, veličine ili lokacije, treba dobiti ekološku saglasnost. Svi projekti navedeni u Aneksu I treba da prođu PUŽS, dok se projekti navedeni u Aneksu II preispituju na pojedinačno osnovi, u skladu sa kriterijumima propisanim Aneksom III, kako bi se utvrdilo da li treba da podlažu PUŽS ili ne. Projekti navedeni u Aneksu I i Aneksu II Zakona ne mogu da dobiju građevinsku dozvolu ili bilo koju drugu dozvolu dok im Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje ne izda ekološku saglasnost.

U skladu sa *Zakonom br. 04/L-110 o gradnji* koji uređuje izdavanje građevinskih dozvola, građevinski radovi kao što su radovi na opravci – renoviranju, obnavljanju i rehabilitaciji – poboljšanjima ne iziskuju dobijanje građevinske dozvole. Svi građevinski radovi za koje je potrebna građevinska dozvola takođe trebaju i dozvolu za korišćenje pre upotrebe.

Eksproprijacija zemljišta biće sprovedena u skladu sa *Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine br. 03/L-139*⁴ koji propisuje pravila i uslove pod kojima Vlada ili opština mogu eksproprijirati vlasništvo lica ili druga prava na nepokretnu imovinu, iznos i isplatu naknade i druge odredbe u vezi sa sporednim pitanjima u vezi sa datom eksproprijacijom ili oduzimanjem.

Tabela 3 navodi zakonodavne zahteve za izdavanje ekološke dozvole u skladu sa *Zakonom br. 03/L-214 o proceni uticaja na životnu sredinu* za svaku projektnu deonicu. Ministarstvo infrastrukture predstavlja izvršnu agenciju koja je odgovorna da obezbedi da je proces PUŽS sproveden za sve projektne deonice u skladu sa pravnim zahtevima a Ministarstvo prostornog planiranja i životne sredine služi kao organ provere za one putne deonice koje potpadaju pod Aneks II ovog Zakona. Ekološke saglasnosti još uvek nisu izdate za putne deonice predviđene ovim projektom u vreme objavljivanja ovog izveštaja.

Tabela 3: Zahtevi procene uticaja projekta na životnu sredinu u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom

Putna deonica	Obavezan PUŽS (projekti predviđeni Aneksom I)	Provera da bi se odredilo da li je neophodan PUŽS (projekti predviđeni Aneksom II)	Organ koji izdaje dozvolu	Komentar
M25-2 deonica prilaznog puta ka		X	Utvrđiti po završetku procesa provere.	Ukoliko PUŽS nije potreban, Opština

³Direktiva 2011/92/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 13. decembra 2011. o proceni uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu (izmenjena i dopunjena Direktivom 2014/52/EU)

⁴Usvojen 2009. i izmenjen i dopunjen *Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine br. 03/L-205*

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Putna deonica	Obavezan PUŽS (projekti predviđeni Aneksom I)	Provera da bi se odredilo da li je neophodan PUŽS (projekti predviđeni Aneksom II)	Organ koji izdaje dozvolu	Komentar
Gnjilanu Izgradnja u dužini od 3.1km				Gnjilane mora da pokrene postupak izdavanja Opštinske ekološke saglasnosti
M2 deonica prilaznog puta ka Uroševcu Izgradnja u dužini od 5.6 km	X		Ministarstvo prostornog planiranja	
R107 deonica prilaznog puta ka Prizrenu Izgradnja u dužini od 2.5 km		X	Utvrđiti po završetku procesa provere.	Ukoliko PUŽS nije potreban, Opština Prizren mora da pokrene postupak izdavanja Opštinske ekološke saglasnosti
Nacionalni put M 25-3 deonica Klokot – Gnjilane Rekonstrukcija u dužini od 12 km	-	-	-	Nije potrebna dozvola

Prema nacionalnim fizičkim planovima i zakonodavstvu o gradnji Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja mora da izda urbanističku dozvolu, građevinsku dozvolu i dozvolu za korišćenje za građevinske radove koji se realizuju u sklopu ovog projekta, po izdavanju ekoloških saglasnosti.

Dokumentacija dizajna za građevinske radove koji se realizuju u sklopu ovog projekta preduslov je da se uopšte dobiju građevinske dozvole. Dokumentacija u vezi sa dizajnom već je izrađena za sve deonice od strane ovlašćenih kompanija, nakon što je svaka opština izvršila javne nabavke njihovih usluga. Ministarstvo infrastrukture sprovede internu reviziju dokumentacije dizajna koju primi od opština i pripremiće tender za javne nabavke za izvođenje građevinskih radova, koji će sadržati i Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (APŽSSP) koji je izrađen u sklopu ovog projekta.

Kada govorimo o rekonstrukciji nacionalnog puta M 25-3 deonica Klokot – Gnjilane, Ministarstvo ne predviđa nikakvu dokumentaciju o dizajnu. Umesto toga, inženjeri Ministarstva treba da izrade predmer, koji će navoditi potrebne radove i njihove troškove.

Tokom pripreme faze projekta, kosovsko Ministarstvo infrastrukture pokrenulo je konsultacije sa opštinama uključenim u projekat (Opštine Uroševac, Gnjilane, Prizren i Suva Reka) sa ciljem da se utvrde prioritete mere za proširenje/izgradnju prilaznih puteva. U poslednjih deset godina, uključene opštine preduzele su mere da identifikuju relevantne interesne grupe i da pruže informacije u projektnoj oblasti na neprekidnoj osnovi, različitim vidovima formalnih i neformalnih sastanaka između predsednika opština i lokalnih zajednica, kao i javnim sastancima koji se organizuju sa ciljem da se porazgovara o različitim pitanjima od značaja za lokalne zajednice, kao i da se prepozna da će projekat doprineti poboljšanju životnih uslova lokalnih zajednica.

Javne rasprave sa lokalnim zajednicama održane su tokom procesa usvajanja Opštinskih razvojnih planova, Urbanističkih razvojnih planova i Urbanističkih regulatornih planova u Opštinama Uroševac, Gnjilane i Prizren,

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja

Netehnički kraći prikaz podataka

u skladu sa zahtevima zakonodavstva o prostornom planiranju na Kosovu⁵. Plan uključivanja interesnih grupa (PUIG) izrađen je u okviru projekta, u skladu sa zahtevima UR10 EBRD-a.

Tabela 4 daje pregled planskih dokumenata izrađenih u svakoj od opština kojima se nalaze projekte oblasti:

Tabela 4: Planska dokumenta izrađena za projektne oblasti

Putna deonica	Planska dokumenta izrađena za projektne oblasti
M25-2 deonica prilaznog puta ka Gnjilanu	<ul style="list-style-type: none"> • Opštinski razvojni plan Gnjilana (2008) • Urbanistički razvojni plan Gnjilana
M2 deonica prilaznog puta ka Uroševcu	<ul style="list-style-type: none"> • Opštinski razvojni plan Uroševca (2011) • Urbanistički razvojni plan Uroševca • Urbanistički regulatorni planovi za put M2 • Strateška procena uticaja na životnu sredinu Uroševca
R107 deonica prilaznog puta ka Prizrenu	<ul style="list-style-type: none"> • Opštinski razvojni plan Prizrena (2011) • Urbanistički razvojni plan Prizrena (2011) • Urbanistički regulatorni planovi za Poslovnu zonu (2011) • Nacrt Procene zaštite životne sredine i socijalnih pitanja za Poslovnu zonu (2011) • Opštinski razvojni plan Prizrena do 2025: Izveštaj o proceni strateške zaštite životne sredine (SEA) (nacrt) (2015)
Nacionalni put M 25-3 deonica Klokot - Gnjilane	<ul style="list-style-type: none"> • Nacrt izveštaja o proceni uticaja na životnu sredinu za proširenje puta M25-3, Gnjilane – Priština (2015) • Opštinski razvojni plan Gnjilana (2008) • Urbanistički razvojni plan Gnjilana

Većina slučajeva eksproprijacije zemljišta završena je tokom jugoslovenske ere i stvoren je širok zaštitni pojas koji bi omogućio proširenje puteva sa 2 na 4 trake. Zaštitni pojas je na taj način sveo na minimum potrebu za eksproprijacijom zemljišta u sklopu ovog projekta. Kada govorimo o izgradnji deonice M25-2 prilaznog puta ka Gnjilanu, eksproprijacija zemljišta obuhvatiće 11 zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu. Eksproprijacija zemljišta će najverovatnije uticati samo na jedan deo ovih zemljišnih parcela⁶, pošto postojeći nacionalni zaštitni pojas pruža dovoljan prostor za proširenje. Ne očekuje se nikakvo fizičko izmeštanje a na zemljištu ne postoje nikakve strukture koje treba da se ekspropiraju. Dostupne informacije predstavljene su detaljnije u Okviru za eksproprijaciju zemljišta (OEZ) koji je pripremljen za ovaj projekat u skladu sa zahtevima PR5 EBRD-a.

3.3 Aktuelna situacija i razmatranjau vezi sa zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima

M25-2 deonica prilaznog puta ka Gnjilanu

Ova putna deonica nalazi se u podnožju planine Žegovac, okarakterisanapromenljivim reljefom (brda i doline). Veštačko jezero Livoč nalazi se 500 m na severozapadnom kraju deonice, izvan oblasti mogućeg uticaja a u blizini ove putne deonice nema nikakvih vodenih tokova. Ova oblast okarakterisana je umerenom kontinentalnom klimom, bez neke posebne vrste vegetacije ili životinjskog sveta zaštićenih zakonom niti sa zaštićenim oblastima u skladu sa Kartom zaštićenih oblasti na Kosovu. Podaci proizašli iz merenja kvaliteta vazduha u prvoj polovini 2015. godine u Gnjilanu pokazuju da se među glavnim zagađivačima nalaze suspendovane čestice (PM). Ne postoje nikakvi podaci o merenju buke.

⁵Zakon o prostornom planiranju br. 04/L-174, Službeni list Republike Kosovo, br. 30/23, avgust 2013.

⁶Od 11 parcela, samo 3 će biti ekspropirane u celosti, dok će preostalih 8 biti samo delimično ekspropirane.

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja

Netehnički kraći prikaz podataka

Ova deonica prostire se kroz predgrađe-ruralno područje Opštine Gnjilane. Na rubu puta nalaze se pojedinačne kuće, komercijalne zgrade i šest benzinskih stanica. Zemljište u blizini puta, čije je proširenje predviđeno, delimično se koristi u poslovnu svrhu. Opština je rezervisala ovaj prostor za proširenje puta. Nije zabeležena nikakva posebno ugrožena grupa tokom poseta na terenu. Put ne povezuje nijednu javnu instituciju ili organizacija sa velikim kretanjem pešaka. Tokom terenskih poseta u projektnoj oblasti, nije zabeležena nikakva vrsta struktura kulturnog nasleđa.

M2 deonica prilaznog puta ka Uroševcu

Uroševac se nalazi u južnom delu kosovskog basena. On skoro u potpunosti leži u ravničarskom predelu. Najseverniji deo putne deonice ukršta se sa rekam Nerodimkom. Ova deonica okarakterisana je umerenom kontinentalnom klimom bez ikakvih dokaza o bilo kakvim zaštićenim vrstama ili nekoj posebnoj ekološkoj vrednosti. U projektnoj oblasti nije zabeležena nikakva posebna zaštićena oblast u skladu sa Kartom zaštićenih oblasti na Kosovu. U skladu sa Opštinskim razvojnim planom Uroševca, na degradaciju kvaliteta vazduha u velikoj meri utiče veliki broj starih vozila, sagorevanje biomase u poljoprivredi, ilegalno odlaganje smeća. Ne postoje nikakvi dostupni podaci o merenju buke.

Zaštitni pojas koji je namenjen za proširenje zapravo je u imovini opštine i planiran je za proširenje puta. Postoji mali broj stambenih objekata raštrkanih nasumično duž ovog segmenta. Duž ove putne deonice nalazi se veliki broj proizvodnih objekata i preduzeća sa velikim prometom vozila i pešaka. Pored gustog saobraćaja, put prolazi kroz gradsko područje Uroševca i deli naselja Bibaj i Talinoc. Generalno, put je okarakterisan mnogobrojnim sporednim putevima koji se na njega priključuju. Tokom terenskih poseta nije zabeležena konkretna ugrožena grupa niti posebne strukture kulturnog nasleđa.

R107 deonica prilaznog puta ka Prizrenu

Ova putna deonica nalazi se u ravnici i nije u blizini vodenih tokova. Prizren ima kontinentalnu klimu sa blagim uticajem mediteranske klime na nižim nadmorskim visinama, dok oštra planinska klima dominira u planinama. Prema podacima o merenju kvaliteta vazduha u prvoj polovini 2015. godine glavni zagađivač vazduha je prašina (prosečna koncentracija PM₁₀ januara meseca iznosila je 79.77 µg/m³). Ne postoje nikakvi dostupni podaci o merenju buke. Raznolikost flore i faune veoma je slaba bez dokaza o zaštićenim vrstama ili o bilo kojoj posebnoj ekološkoj vrednosti. Na ovoj lokaciji nisu identifikovane posebne zaštićene oblasti u skladu sa Kartom zaštićenih oblasti na Kosovu.

Put prolazi kroz predgrađe Prizrena, koje je uglavnom sačinjeno od individualnih građevina bez naselja ili javnih institucija u blizini. Ovo utiče na manje kretanje pešaka duž ovog putnog pravca. Najčešće duž puta nalaze se različiti proizvodni, komercijalni i poslovni objekti. Zemljište koje je namenjeno za proširenje puta zapravo je u vlasništvu opštine i planirano je za proširenje. Postoji veliki broj poljoprivrednih parcela sa manjim brojem stambenih objekata koji su nasumično raštrkani. Tokom terenskih poseta u projektnoj oblasti, nisu zabeležene nikakve strukture kulturnog nasleđa niti neke posebne ugrožene grupe.

Nacionalni put M 25-3 deonica Klokot – Gnjilane

Ova putna deonica nalazi se između naselja Klokot i predgrađa Opštine Gnjilane, u Pomoravlju, sa ravničarskim reljefom i par brda i dolina. Ova deonica ne ukršta se ni sa kakvim podzemnim vodama, ali prolazi preko dva potoka, Crnica i Livoč. Nisu dostupni nikakvi podaci o merenju buke ili kvalitetu vazduha duž ove putne deonice. Pojas duž deonice Klokot-Gnjilane uglavnom se koristi kao obradivo zemljište, klase II i II, odgovarajuće za poljoprivrednu i proizvodnju povrća. Nisu identifikovane nikakve zaštićene oblasti duž ove putne deonice niti su zabeležene bilo kakve strukture kulturnog nasleđa. Nisu zabeležene nikakve posebne ugrožene grupe duž putne deonice a većina stanovništva koje živi sa obe strane puta dolazi iz srpske zajednice.

4 OČEKIVANE EKOLOŠKE I SOCIJALNE KORISTI U VEZI SA REALIZACIJOM PROJEKTA

Realizacija projekta doprineće kako poboljšanju životne sredine tako i društveno-ekonomskim poboljšanjima i ostvariće pozitivan uticaj na kvalitet života lokalnih zajednica. Projekat identifikuje nekoliko ekoloških i socijalnih mogućnosti:

- Razvijena drumska infrastruktura sa boljim pristupom naseljima i u naseljima u projektnoj oblasti; u opštinama Uroševac, Gnjilane i Prizren,
- Proširenje nacionalnih puteva/regionalnih puteva poboljšaće vezu opština Uroševac, Gnjilane i Prizren na nacionalnom i regionalnom nivou (ovo će podstaći društveno-ekonomski razvoj ovih oblasti), posebno nacionalni put M2 koji vodi ka Skoplju u Makedoniji
- Rekonstrukcija M 25 – deonice Klokoč – Gnjilane dovešće do manjeg zastoja duž ove deonice, koji se posebno ističe kada govorimo o poslovnim delatnostima;
- Efikasniji i bezbedniji drumski prevozni sistem: smanjenim vremenom putovanja, manjim brojem saobraćajnih nesreća, smanjenim troškovima rada i održavanja vozila i smanjenim prevoznim troškovima za robu, pošto novi dizajn obuhvata odgovarajuće pešačke zone i bolju signalizaciju puteva;
- Unapređenje kvaliteta života zajednice uopšteno (bolji pristup ključnim ustanovama: zdravstvena zaštita, obrazovanje, zapošljavanje itd.)
- Koristi po putnička vozila i korisnike javnog prevoza usled proširenja postojećeg nacionalnog/regionalnog puta sa 2 na 4 trake, boljim saobraćajnim vezama i kapacitetom puta,
- Koristi po industrijski sektor i obavljanje industrijske delatnosti usled proširenja postojećih nacionalnih/regionalnih puteva i boljih veza na druge puteve i uštede u troškovima i veća pouzdanost usled manjih zastoja, konkretno u vezi sa deonicom nacionalnog puta M25-2 na prilazu u Gnjilane, koja je poznata po opsežnoj komercijalnoj aktivnosti duž celog puta.
- Očekuje se da projekat dovede do koristi i na lokalnom tržištu rada. Tokom faze izgradnje i održavanja, radnici će morati da se angažuju a njihovo pronalaženje očekuje se u lokalnim zajednicama u blizini gradilišta, što će posledično direktnu podržati postojeća preduzeća povećavanjem njihovih platai što će indirektno dovesti do novih poslovnih mogućnosti za druga lokalna preduzeća kao što su prevoznici, dobavljači i pružaoci drugih usluga;
- Projekat će generalno poboljšati drumsku bezbednost, unapred utvrđenim pešačkim zonama, ostrvima po kolovozu i činjenicom da se dizajn vrši u skladu sa standardima bezbednosti na putevima koji se verifikuju Revizijom bezbednosti na putevima u skladu sa Direktivom EU 2008/906/EC za prilazne puteve ka Prizrenu, Uroševcu i Gnjilanu.

5 REZIME POTENCIJALNIH ŠTETNIH UTICAJA PO ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNA PITANJA

5.1 Uticaj na životnu sredinu i socijalna pitanja

Građevinska faza podrazumeva građevinske aktivnosti (proširenje postojećih nacionalnih puteva/regionalnog puta sa 2 na 4 trake) i rekonstrukcija puta na postojećoj trasi, operativna faza obuhvataće svakodnevno korišćenje nacionalnog puta dok će održavanje obuhvatati aktivnosti čišćenja snega tokom zime, manje opravke puta (pukotine, rupe), postavljanje saobraćajnih znakova itd. Tokom građevinske i operativne faze, doći će do jednog broja dugoročnih i kratkoročnih uticaja koji su obično povezani sa infrastrukturnim projektima i utiču, direktno i indirektno, na kvalitet života lokalnih zajednica. Uticaj na životnu sredinu i

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

socijalna pitanja najverovatnije će nastati tokom građevinske i operativne faze projekta, a pojedinosti su predstavljene u Tabelas 5. Ovaj uticaj uglavnom je privremenog karaktera.

Tabela 5: Identifikovan uticaj realizacije projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja

Uticaj nastupio rekonstrukcijom/gradnjom	Uticaj nastupio radom i održavanjem
Kvalitet vazduha	
<ul style="list-style-type: none"> • Ispuštanje izduvnih gasova –od mašinerije koja se bude koristila u građevinskoj fazi. Ovo će dovesti do ispuštanja gasova kao što su SO₂, CO₂, CO, NO_x, i VOC. U slučajevima u kojima motorni ne funkcionišu kako treba (usled lošeg održavanja ili zastarelosti mašinerije i vozila), postoji mogućnost ispuštanja štetnih gasova; • Stvaranje prašine od kojih su najvažniji zagađivači suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2.5}). Tokom faze izgradnje, prašina će se pojaviti kao rezultat pripremnih aktivnosti na lokaciji (čišćenje i iskopavanje starog asfalta na postojećim putevima od 2 trake) i aktivnosti izgradnje (proširenje postojećih nacionalnih puteva /regionalnog puta sa 2 na 4 trake). Još jedan glavni izvor prašine jeste kretanje vozila koja prevoze opremu na neasfaltiranim površinama na građevinskim lokacijama. • Neadekvatne zalihe i prevoz materijala –Uticaj u vezi sa neadekvatnim zalihama i prevozom izazvane su prevoženjem materijala u neprekrivenim vozilima što može dovesti do stvaranja prašine i propisanja građevinskih materijala. Skladištenje zemlje u vreme suše takođe će vrlo verovatno izazvati stvaranje prašine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izduvni gasovi –Redovan dnevni saobraćaj u operativnoj fazi dovesti će do ispuštanja izduvnih gasova (SO₂, CO, CO₂, i NO_x, VOC). Tokom održavanja puta, ispuštanje izduvnih gasova nastaje mašinerijom koja se koristi za aktivnosti održavanja, npr. zimsko održavanje puteva ili redovno periodično održavanje puteva zajedno sa izduvnim gasovima iz svakodnevnog saobraćaja; • Stvaranje prašine takođe će nastati i u fazi rada i održavanja, od kojih su najvažniji zagađivači suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2.5}). Izvori prašine obuhvataju: materijale korišćene prilikom zimskog održavanja puteva i rukovanje građevinskim materijalima koji se koriste za redovno periodično održavanje puteva (npr. pesak, asfalt) koje koristi izvođač radova.
Manji uticaj⁷	Umeren uticaj
Nivoi buke i vibracije	
<ul style="list-style-type: none"> • Emisija buke i uznemiravanje bukom najverovatnije će se pojaviti tokom aktivnosti za pripremu lokacije i građevinskih aktivnosti. Mogući izvori buke su: aktivnosti pripreme terena (odnosno iskopavanje starog asfalta, proširenje postojećeg, nivelisanje novog asfalta, korišćenje alatki i opreme, istovar građevinskih materijala kao što su šljunak, pesak, asfalt itd). Buka proizvedena građevinskim aktivnostima takođe može uznemiriti ljude koji žive u blizini gradilišta tako i zaposlene na samom gradilištu (u Gnjilanu, posebno selo Mireš i pojedinačne kuće u Partešu i Donjem Livoču i Opštini Uroševac); • Vibracije izazvane tokom građevinske faze mogu nastati na zemljištu dejstvom različitih sila između guma motornih vozila i površine puta, i da dovedu do nepravilnosti na površini puta i mogu biti povezane sa korišćenjem teške mašinerije. Vibracije mogu direktno uticati na okolne objekte preko temelja okolnih objekata. 	<ul style="list-style-type: none"> • Emisija buke i uznemiravanje bukom nastaje usled redovnog dnevnog saobraćaja regionalnim putem tokom operativne faze (U stambenim oblastima u opštinama Gnjilane, Uroševac). Drumski saobraćaj izvor je buke varijabilnog intenziteta i učestalosti; • Vibracije mogu biti izazvane mašinerijom, odnosno vozilima za zimsko održavanje puteva koji se koriste u fazi održavanja i koji mogu uticati na okolne objekte preko temelja ili mogu uticati naneke vrste beskičmenjaka.
Umeren uticaj	Manji uticaj
Kvalitet površinskih i podzemnih voda	
<ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje dodatne potražnje za vodom –zaposleni radnici i radnici na građevinskim radovima mogu stvoriti dodatnu potražnju za vodom. Voda će se u najvećoj meri koristiti za stvaranje rezervoara za građevinske radove i za kvašenje 	<ul style="list-style-type: none"> • Moguće zagađivanje površinskih voda (Livočko jezero, reka Nerodimka, reka Sitnica) ili podzemnih voda može nastupiti usled ispuštanja štetnih supstanci iz saobraćaja vozila na nacionalnim

⁷Manji uticaj – kratkoročan i minimalni uticaj koji pričinjava minimalnu štetu nad manjom lokalizovanom oblašću i/ili nema nikakav direktan uticaj na zdravlje ljudi

Umereni uticaj – kratkoročan ka srednjeročnom uticaju sa umerenim pričinjavanjem štete životnoj sredini u definisanoj lokalnoj i/ili široj oblasti i/ili moguće oštećivanje zdravlja ljudi

Veliki uticaj – srednjeročan ka dugoročnom uticaju sa većom štetom nad životnom sredinom u široj oblasti i/ili izazivanjem ozbiljne štete po zdravlje ljudi

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Uticao nastupio rekonstrukcijom/gradnjom	Uticao nastupio radom i održavanjem
<p>površina kao i za svakodnevnu potražnju radnika za vodom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moguće zagađivanje površinskih voda (Livočko jezero, reka Nerodimka, reka Sitnica) –može nastati usled opštih građevinskih aktivnosti i nesavesnog obavljanja dužnosti, uključujući neadekvatno rukovanje opasnim supstancama (odnosno hemikalije i farba), neadekvatnog rukovanja otpadom, oštećivanje opreme koja može dovesti do curenja maziva i goriva i mogućeg zagađivanja površinskih voda; • Moguće zagađivanje podzemnih voda - može nastupiti usled opštih građevinskih aktivnosti i nesavesnog obavljanja dužnosti uključujući neadekvatno rukovanje opasnim supstancama (odnosno hemikalije i farba), neadekvatno rukovanje otpadom, oštećivanje opreme koja može dovesti do curenja maziva i goriva (veće ulivanje maziva i ulja u zemljište i posledično u podzemne vode). • Slučajne situacije odnosno prolivanje, curenje - može nastupiti usled opštih građevinskih aktivnosti i nesavesnog obavljanja dužnosti uključujući neadekvatno rukovanje opasnim supstancama (odnosno hemikalije i farba), neadekvatno rukovanje otpadom, oštećivanje opreme koja može dovesti do curenja maziva i goriva (veće ulivanje maziva i ulja u zemljište i posledično u podzemne vode) 	<p>putevima/regionalnom putu u Opštinama Uroševac, Gnjilane i Prizren (operativna faza) ili zbog mašinerije koja će se koristiti za održavanje puteva ili usled prolivanjama materijala koji zagađuju životnu sredinu u nesrećama;</p> <ul style="list-style-type: none"> • U operativnoj fazi, uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda najverovatnije će nastati u uslovima padavina. Štetne supstance koje se ispuštaju u vodu koja otiče sa puteva usled saobraćaja, vode poreklo od sagorevanja motornog goriva (čestice i gasovi), abrazije npr. guma, kočnica i curenja (goriva, ulja itd) iz vozila. Jedan od najopasnijih uticaja na životnu sredinu jeste curenje materijala koji zagađuje sredinu tokom nesreća; • Zimsko održavanje puteva obuhvata korišćenje materijala zavuču i bacanje soli koji mogu dovesti do porasta slanosti površinskih ili podzemnih voda.
Umeren uticaj	Manji uticaj
Geomorfologija i kvalitet zemljišta	
<ul style="list-style-type: none"> • Uklanjanje zemljišta– do ovoga dolazi usled proširenja postojećih nacionalnih puteva u Uroševcu, Gnjilanu /regionalni put u Prizrenu sa 2 na 4 saobraćajne trake; • Moguće zagađivanje zemljišta–može nastupiti usled opštih građevinskih aktivnosti i loše građevinske prakse (vidi gore navedeni Uticaj na kvalitet površinskih / podzemnih voda); • Erozija– može nastupiti usled nedostatka odgovarajućeg odvodnog sistema; • Sabijanje tla u okolnoj oblasti– pomeranje građevinske mašinerije u oblasti u okolini nacionalnih puteva /regionalnog puta može dovesti do sabijanja zemljišta, može oštetiti produktivnost zemljišta i oštetiti odvođenje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moguće zagađivanje zemljišta može nastupiti ispuštanjem štetnih supstanci iz putnog saobraćaja (operativna faza) ili mašinerije koja će se koristiti za održavanje puteva ili usled prolivanja zagađujućeg materijala tokom nesreća (vidi gore navedene uticaje na kvalitet podzemnih voda).
Umeren uticaj	Manji uticaj
Namena zemljišta	
<ul style="list-style-type: none"> • Promene u nameni zemljišta(npr.) sa sadašnjeg poljoprivrednog na građevinsko zemljište/oblast; • Prekinuto korišćenje zemljišta izazvano neadekvatnim upravljanjem zemljištem u smislu nekontrolisanog i neobrađenog otpada (npr. slučajno prolivanje iz građevinske mašinerije, čvrst otpad ostavljen od strane radnika na gradilištu) koji mogu biti štetni po lokalne zajednice. 	<p>Tokom operativne i faze održavanja se ne očekuje nikakav značajan uticaj na namenu zemljišta.</p>
Umeren uticaj	/
Biološki i ekološki resursi	
<ul style="list-style-type: none"> • Uznemiravanje životinjskih vrsta usled proizvodnje prašine izazvane radom mašinerije kao i vibracijama koje mogu uticati na vrste beskičmenjaka koje nastanjuju zemlju; • Degradiranje bioloških resursa–moguće zagađivanje vode i zemljišta opasnim supstancama može štetiti vrstama beskičmenjaka i kičmenjaka koje nastanjuju zemlju. Međutim, sve projektne deonice nalaze se u poprilično urbanim područjima od male ekološke i biološke vrednosti. 	/
Manji uticaj	/
Upravljanje otpadom	
<p>Projekat će obuhvatiti uklanjanje postojećeg asfalta i uklanjanje zemljišta tokom građevinskih aktivnosti. Otpadna ulja i</p>	

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Uticao nastupio rekonstrukcijom/gradnjom	Uticao nastupio radom i održavanjem
maziva takođe će biti proizvedena kao posledica rada mašinerije.	
Manji uticaj	
Pejzaž i vizuelni aspekti	
<ul style="list-style-type: none"> • Delimično menjanje pejzaža i vizuelnih aspekata– može nastupiti usled organizacije gradilišta, isporuke i privremenog čuvanja građevinskih materijala, porasta u saobraćaju i prisustvu osoblja i mašinerije na gradilištu. Očekivane vizuelne i promene u pejzažu donekle će biti primetne lokalnom stanovništvu. 	Tokom operativne i faze održavanja, ne očekuje se nikakav značajan uticaj na pejzaž i vizuelne aspekte, sem u slučaju da održavanje iziskuje sprovođenje dodatnih radova na poboljšanju putnih deonica, koji mogu varirati u zavisnosti od vrste i obima radova.
Manji uticaj	Manji uticaj
Saobraćaj	
<ul style="list-style-type: none"> • Saobraćajne gužve i opstrukcije na putu– povećan saobraćajni promet, koji dovodi do gužvi i remećenja prometa najverovatnije će nastati na lokalnim putevima tokom aktivnosti izgradnje (proširenje predloženih nacionalnih puteva u opštinama Uroševac, Gnjilane kao i predloženi regionalni put u Opštini Prizren) i rekonstrukcija puta M 25-3 deonica Klokot – Gnjilane pošto će tokom rekonstrukcije biti zatvorena jedna traka. Ovo se posebno očekuje tokom isporuke građevinskog materijala na lokaciju i prikupljanja otpada nastalog građevinskim aktivnostima; • Javljanje rovova i padina – nastaće najverovatnije tokom građevinskih aktivnosti kao što je privremeno čuvanje građevinskog materijala. • Uticaji u vezi sa prilazom povezani su sa ograničenim prilazom tokom građevinskih radova i očekuje se da budu privremeni po svojoj prirodi. Iako će putevi biti otvoreni za saobraćaj tokom građevinske faze, lokalna preduzeća koja se nalaze u blizini planiranih gradilišta mogu imati ograničen prilaz u periodu izvođenja građevinskih radova što posledično može smanjiti njihove koristi od putnika, usled manjeg saobraćanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saobraćajne gužve – određene aktivnosti na održavanju, kao što je npr. zimsko održavanje puteva, najverovatnije će dovesti do usporavanja saobraćaja i mogu dovesti do potencijalnih zastoja u saobraćaju imajući u vidu da će se ova vozila kretati sporije u poređenju sa drugim vozilima koja svakodnevno saobraćaju nacionalnim/regionalnim putem.
Umeren uticaj	Manji uticaj
Bezbednost radnika	
<ul style="list-style-type: none"> • Tokom građevinskih aktivnosti, radnici će biti izloženi većoj opasnosti od oboljenja i povreda na radu, izazvanih vibracijama i bukom, ručnim rukovanjem teretom, neadekvatnim veštinama za rukovanje građevinskom mašinerijom i predugim radnim vremenom. 	/
Manji uticaj	/
Eksproprijacija zemljišta	
<ul style="list-style-type: none"> • Očekuje se da projekat dovede do potrebe za eksproprijacijom zemljišta u manjem obimu. Eksproprijacija zemljišta biće neophodna samo u svrhu proširenja prilaznog puta ka Gnjilanu u Opštini Gnjilane. 11 zemljišnih parcela (koje se vode kao građevinsko zemljište u skladu sa novim Urbanističkim regulatornim planom za ovu oblast koji takođe obuhvata prilazni put ka Gnjilanu) biće pogođeno ovim projektom, uglavnom usled izgradnje kružnih tokova tokom proširenja puta. Ne očekuje se nikakvo fizičko raseljavanje. Tačan opseg aktivnosti na eksproprijaciji zemljišta biće poznat po preispitivanju dizajna projekta za sve deonice i njihove finalizacije, što će obuhvatati studije o eksproprijaciji koje će biti pripremljene u skladu sa <i>Kosovskim Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine</i>. • Eksproprijacija zemljišta biće stalna ("potpuna eksproprijacija"), i time će omogućiti korisniku eksproprijacije da dobije zakonsko vlasničko pravo nad eksproprijiranom imovinom, dok će prava prethodnog 	/

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Uticao nastupio rekonstrukcijom/gradnjom	Uticao nastupio radom i održavanjem
vlasnika nad nepokretnošću samim tim biti ugašena.	
Veliki uticaj	/
Zabrane na korišćenje zemljišta i pričinjavanje štete nad privatnom imovinom	
<ul style="list-style-type: none"> • Očekuje se da se javi neophodnost privremenog zakupa nekoliko privatnih parcela za smeštanje osoblja, mašinerije i materijala. Građevinske aktivnosti nose potencijalnu opasnost pričinjavanja štete nad parcelama zemljišta i ogradom. 	/
Veliki uticaj	/
Životni uslovi lokalnih zajednica	
<ul style="list-style-type: none"> • Negativan uticaj odnosi se na uznemiravanje okolnih zajednica u vezi sa: <ul style="list-style-type: none"> ○ većom bukom ○ uklanjanjem građevinskog otpada ○ potencijalnim remećenjem vodosnabdevanja i napajanja električnom energijom, telefonskih i internet priključaka, odnošenja smeća i redovnog javnog prevoza 	/
Umeren uticaj	/

5.2 Preostali uticaj na životnu sredinu i socijalna pitanja

Preostali uticaj na životnu sredinu odnosi se na one uticaje koji će najverovatnije preostati nakon primene mera ublažavanja štetnih uticaja. Ne očekuje se da preostali uticaji budu značajni u slučaju da se sprovedu mere ublažavanja, odgovarajuće upravljanje životnom sredinom i najbolje građevinske i operativne prakse. Ovi uticaji mogu obuhvatati: vazdušnu emisiju (izduvni gasovi i stvaranje prašine), zagađivanje zemljišta i voda (slučajno prolivanje i curenje iz saobraćaja).

5.3 Kumulativni uticaji

Očekuje se da kumulativni aspekti nastupe kao posledica saobraćaja u operativnoj fazi, usled:

- emisije buke i vibracija, koji mogu dovesti do uznemiravanja okolne oblasti,
- ispuštanja supstanci koje zagađuju vazduh iz sagorevanja goriva u vozilima i mašineriji (što će dovesti do taloženja materijala koji zagađuje na površini puta i okolnom zemljištu u pojasu širine od 8-10 m duž puta. Veoma je verovatno da ove zagađujuće materije ostvare negativan uticaj na kvalitet zemljišta, podzemnih i površinskih voda, posebno kada se radi o teškim metalima.

6 SAŽETAK MERA ZA UBLAŽAVANJE I UPRAVLJANJE ŠTETNIM UTICAJIMA PO ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNA PITANJA

6.1 Mere za ublažavanje štetnih uticaja po životnu sredinu i socijalna pitanja

Tokom **pred-gradevinske faze**, izvođači radova treba da izrade planove upravljanja, koji slede:

- Plan ublažavanja štetnih uticaja i praćenja životne sredine i socijalnih pitanja u fazi gradnje (PUPFG) i Plan ublažavanja štetnih uticaja i praćenja životne sredine i socijalnih pitanja u operativnoj fazi (OEMMP) koji bi trebalo da obuhvate, ali nisu ograničeni, na sledeća pitanja: prašinu/zagađenje vazduha, eroziju zemljišta/zagađenje vode, organizaciju gradilišta, upravljanje bukom, očuvanje

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
Netehnički kraći prikaz podataka

ekoloških resursa, slučajne rizike (plan odgovora u slučaju prolivanja i u vanrednim situacijama), upravljanje kulturnim nasleđem, upravljanje saobraćajem što definiše priliv saobraćaja tokom građevinskih radova, sa posebnim akcentom na bezbednosti u saobraćaju⁸)

- Plan zdravlja i sigurnosti na radu (Plan ZiS) koji bi trebalo da identifikuje opasnosti samog projekta i rizike u vezi sa datom lokacijom koji treba da se uzmu u obzir i način na koji je organizovano upravljanje gradilištem.
- Plan upravljanja otpadom (PUO) sa posebnim akcentom na upravljanju opasnim otpadom i građevinskim otpadom i šutom.
- Studija o bezbednosti od prirodnih i drugih nepogoda za projekte proširenja sa 2 na 4 saobraćajne trake, u deonicama obuhvaćenim ovim projektom, u skladu sa članom 58. Zakona br. 04/L-027 o zaštiti od prirodnih i drugih nepogoda.

Mere ublažavanja štetnih uticaja po životnu sredinu i socijalna pitanja tokom **faze koja prethodi izgradnji**, tokom **faze izgradnje** i tokom **operativne faze** predstavljene su u nastavku (Tabela6).

---

⁸U skladu sa PZZSSP EBRD-a za 2014. i u skladu sa ciljevima Direktive 2008/96/EC od 19. novembra 2008. o upravljanju bezbednošću putne infrastrukture.

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Tabela6: Mere ublažavanja štetnih uticaja po životnu sredinu i socijalna pitanja

Potencijalni uticaj	Predložene mere ublažavanja
Pred–građevinska faza	
Eksproprijacija zemljišta	<ul style="list-style-type: none"> Razmatranje ponovnog mikro trasiranja u dokumentima za dizajn kad god je moguće Sprovođenje OEZ (i izrada PEZ-a za deonice koje iziskuju eksproprijaciju zemljišta– u ovom trenutku, eksproprijacija zemljišta očekuje se samo za prilazni put ka Gnjilanu)
Životni uslovi lokalnih zajednica	<ul style="list-style-type: none"> Sprovođenje PUIG-a, konkretno njegovih odredbi o informisanju lokalnih zajednica unapred o obimu radova i njihovoj dužini trajanja Izrada PUPFG koji se bave merama u vezi sa prašinom/upravljanjem bukom i merama sigurnosti i zdravlja zajednice
Saobraćaj	<ul style="list-style-type: none"> Izraditi Reviziju bezbednosti na putevima (RBP) u skladu sa Direktivom EU 2008/906/EC od strane nezavisnog konsultanta koga će imenovati Bankau vezi sa detaljnim dizajnom prilaznih puteva ka Prizrenu, Uroševcu i Gnjilanu Sprovođenje PUIG-a, konkretno njegovih odredbi o informisanju lokalnih zajednica unapred o obimu, dužini trajanja i vremenu izvođenja radova Izrada PUPFG koji obuhvata mere upravljanja saobraćajem
Faza gradnje	
Kvalitet vazduha	<ul style="list-style-type: none"> Sprovođenje PUPFG-a koji obuhvata mere u vezi prašine/zagađenosti vazduha Mašine i vozila koji će biti korišćeni u građevinskim aktivnostima moraju imati dozvole za korišćenje/upravljanje Mašine i vozila moraju imati ugrađene filtere sa ciljem da se smanji ispuštanje čađi Vozila treba redovno da se održavaju Oprema i mašinerija treba da se isključe kada nisu u upotrebi Fosilna goriva visokog kvaliteta (sa niskim procentom sumpora i olova) trebalo bi da se koriste kao motorna goriva za mašineriju i opremu Na neasfaltiranim putevima, treba ograničiti maksimalnu brzinu kretanja vozila na 20 km/h Kako bi se sprečilo javljanje prašine, moraće da se sprovodi vlaženje/kvašenje lokacije Pesak i šljunak moraju se prevoziti u prekrivenim kamionima Sprovođenje PUPFG-a i Plana ZIS kako bi se osiguralo da se materijali prevoze u prekrivenim vozilima sa ciljem da se smanji uticaj na životnu sredinu i da se obezbedi da se materijali koriste u skladu sa Predmerom
Nivoi buke i vibracija	<ul style="list-style-type: none"> Procena nivoa buke za prilazni put ka Uroševcu konkretno za naselja koja su udaljena manje od 20 m od putne deonice Sprovođenje PUPFG-a koji obuhvata mere upravljanja bukom Ograničenje izvođenja radova samo tokom dana (u periodu od: 07:00 do 19:00 časova)⁹ Mašine i vozila koji će biti korišćeni u građevinskim aktivnostima, moraju imati dozvole za korišćenje/upravljanje Oprema i mašinerija mora se isključiti kada nije u upotrebi Na neasfaltiranim putevima, treba ograničiti maksimalnu brzinu kretanja vozila na 20 km/h U slučaju da se lokalno stanovništvo žali na buku, ograničiti istovremeno korišćenje mašina koje proizvode buku od preko 70 dB
Kvalitet površinskih i podzemnih	<ul style="list-style-type: none"> Sprovođenje PUPFG-a u smislu mera koje se bave zagađenjem vode

⁹U skladu sa članom 6 Zakona br. 02/L-102 o zaštiti od buke, dan traje 12 sati i to od 07:00 do 19:00 časova, veče traje 3 sata i to od 19:00 do 22:00 časa dok noć traje 9 sati i to od 22:00 do 07:00 sati ujutru.

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
 Netehnički kraći prikaz podataka

Potencijalni uticaj	Predložene mere ublažavanja
voda	<ul style="list-style-type: none"> • Nadgledanje potrošnje vode • Potrebno angažovanje ovlašćenih kompanija za konačno uklanjanje smeća, sa time da treba pokloniti posebnu pažnju da se odvoji opasni otpad i da se sprovede prikladno odlaganje opasnog otpada • Sistemi za prikupljanje ulja i nafte treba da se montiraju da bi se sprečilo curenje • Vozila i mašine treba redovno da se održavaju kako bi se sprečilo curenje • Ugradnjaseparatora za ulje tokom izgradnje nacionalnih puteva M25-2, M25, M2 / regionalnog puta R107 u skladu sa standardima EN 858-1 i 858-2 standard • SprovođenjePUPFG-a u smislu mera opasnosti od nesreća (plan odgovora u slučaju prolivanja i u vanrednim situacijama) kako bi se obezbedilo odgovarajuće skladištenje i rukovanje opasnim supstancama uključujući ugljovodonike • Plan ZIS
Geomorfologija i kvalitet zemljišta	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPFG-a u smislu mera erozije zemljišta • Trebalo bi sačuvati gornji sloj iz pozajmljenih jama i ponovo bi ga trebalo upotrebiti pri ponovnom pošumljavanju jama • Iskopavanje i obnavljanje pozajmljenih oblasti i njihove okoline trebalo bi izvršiti na ekološki pravilan način • Potrebno je angažovati ovlašćene kompanije za konačno uklanjanje otpada, sa time da treba pokloniti posebnu pažnju na opasni otpad i odgovarajuće odlaganje opasnog otpada • Ugraditi sisteme za prikupljanje ulja i goriva kako bi se sprečilo curenje • Ugradnja odvoda za odgovarajuću drenažu vode • Potrebno sprovesti kontrolu tokom radova na iskopavanju kako bi se sprečila degradacija stabilnosti terena • Pomeranje mašinerije i opreme u oblasti u okolini regionalnog puta trebalo bi da se izvrši na ekološki uredan način i bez nepotrebnog pomeranja prirodnih oblasti
Namena zemljišta	<ul style="list-style-type: none"> • Zemljištenamenjeno za upotrebu u sklopu projekta može se koristiti samo za građevinske aktivnosti i nije dostupno nikakvo drugo zemljište npr. za skladištenje građevinskog materijala, parkiranje teške mašinerije itd.u smislu sprečavanja remećenja zemljišta • Potrebno je angažovati ovlašćene kompanije za konačno uklanjanje otpada, sa time da treba pokloniti posebnu pažnju na opasni otpad i odgovarajuće odlaganje opasnog otpada • Ugraditi sisteme za prikupljanje ulja i goriva kako bi se sprečilo curenje • Odlaganje otpada na privremenu deponiju za građevinski štut određenu od strane nadležne opštine
Biološki i ekološki resursi	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPFG-a u smislu mera očuvanja ekoloških i bioloških resursa • Zemljište namenjeno za upotrebu u sklopu projekta može se koristiti samo za građevinske aktivnosti i nije dostupno nikakvo drugo zemljište npr. za skladištenje građevinskog materijala, parkiranje teške mašinerije itd. u smislu zaštite životinjskih staništa • Postavljanje ograde oko gradilišta sa ciljem da se spreči upadanje manjih životinja u jame • Sprovođenje Plana za upravljanje otpadom • Sprečavanje i kontrola curenja ulja, goriva i hemikalija
Pejzaž i vizuelni aspekti	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPFG-a • Sprovođenje Plana za upravljanjeotpadom • Građevinske aktivnosti trebalo bi da budu ograničene na unapred utvrđene građevinske lokacije
Saobraćaj	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPFG-a u smislu mera upravljanja saobraćajem

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja
Netehnički kraći prikaz podataka

Potencijalni uticaj	Predložene mere ublažavanja
	<ul style="list-style-type: none"> • Kada govorimo o upravljanju saobraćajem, potrebno je postavljanje odgovarajućih saobraćajnih znakova • Treba sprovesti nivelisanje zemljišta sa ciljem da se spreči nastanak rovova i padina • SprovođenjePUIG-a, konkretno odredbi o pružanju blagovremenih informacija građanima putem medija o predstojećim građevinskim radovima, očekivanoj dužini trajanja radova, alternativnim putnim pravcima itd.
Vodoprivreda	<ul style="list-style-type: none"> • Sprovođenje Plana za upravljanje otpadom kako bi se osiguralo odgovarajuće odvajanje i skladištenje otpada • Ponovno korišćenje postojećeg asfalta u nižim slojevima novog • Ponovno korišćenje zemlje za prekrivanje obližnjih deponija
Bezbednost radnika	<ul style="list-style-type: none"> • Plan ZIS
Zabrane korišćenja zemljišta i oštećivanje privatne imovine	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPFG-a u vezi sa merama organizacije gradilišta • Kad god je moguće treba izbeći ili zaobići imovinu i privredne objekte u okviru putnih pravaca na kojima se gradi • Privremeno zauzimanje zemljišta u privatnom vlasništvu trebalo bi nadoknaditi u gotovini, kao što to definiše kosovski Zakon o eksproprijaciji nepokretne imovine • Pružiti nadoknadu za svu štetu pričinjenu imovini u skladu sa lokalnim zakonodavstvom o obeštećenju
Životni uslovi lokalnih zajednica	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPFG-a u vezi sa merama upravljanja saobraćajem, prašinom/upravljanja bukom i merama zdravlja i sigurnosti zajednice • Pružanje blagovremenih informacija građanima o očekivanoj dužini trajanja i uznemiravanju u skladu saPUIG-om
Operativna faza	
Kvalitet vazduha	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama upravljanja vozilima • Potencijalna mera bezbednosti podrazumeva stvaranje zaštitne zelene površine koja će delimično apsorbovati izvore zagađenja (CO₂), pošto uticaj na kvalitet vazduha zavisi od saobraćanja vozila i ne može se kontrolisati
Nivoi buke i vibracije	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama upravljanja bukom • U slučaju da se lokalno stanovništvo žali na buku, smanjiti dozvoljeno ograničenje brzine vozila • Novo stanje proširenih nacionalnih puteva/regionalnog puta pomoći će da se smanje vibracije usled poboljšanja na putnim deonicama u poređenju sa sadašnjim stanjem te samim tim nisu potrebne nikakve mere ublažavanja njihovog efekta
Kvalitet površinskih i podzemnih voda	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama slučajnog prolivanja opasnih materija i održavanja sistema za odvodnjavanje • U slučaju da dođe do slučajnog prolivanja tokom saobraćaja, potrebno je upotrebiti materijale za njihovu apsorpciju • Redovno održavanje separatora za ulje (otpadna ulja sadržana u separatoru treba uručiti kompanijama ovlašćenim za njihovo uništavanje) • SprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama slučajnog prolivanja opasnih materija • Nabavka i korišćenje materijala za apsorpciju u slučaju slučajnog prolivanja u svakodnevnom saobraćaju
Geomorfologija i kvalitet zemljišta	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama slučajnog prolivanja opasnih materija • U slučaju slučajnog prolivanja tokom saobraćanja, neophodno je upotrebiti materijale za apsorpciju
Saobraćaj	<ul style="list-style-type: none"> • SprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama upravljanja saobraćajem • Pružanje blagovremenih informacija građanima putem medija o predstojećim radovima na održavanju, očekivanoj dužini trajanja radova, alternativnim putnim pravcima itd. u skladu sa PUIG-om

7 PRAĆENJE

Kako bi se obezbedilo adekvatno praćenje i izveštavanje o projektnim aktivnostima, predlažu se sledeće mere praćenja kako bi se obezbedila delotvornost mera ublažavanja definisanih za konkretne štetne uticaje na životnu sredinu i socijalna pitanja kao i njihova realizacija od strane izvođača radova:

Tokom gradnje, u redovnim inspekcijama izvođača radova i inženjera za nadzor propratiće se sledeći aspekti: kvalitet vazduha, buka, uklanjanje otpadnih voda, potrošnja vode, odlaganje otpada i skladištenje na gradilištu i u blizini lokacije, evidencija o odlaganju otpada, zaštita bioloških i ekoloških resursa postavljanjem odgovarajuće ograde, upravljanje i skladištenje opasnih materija, oprema za reakciju u slučaju prolivanja, postupci i obuka osoblja, sprovođenje planaZiS, sprovođenje Okvira za eksproprijaciju zemljišta, lokacija radničkih kampova i parkova za tešku mašineriju, sprovođenjePUIG-a, konkretno njegovih odredbi o blagovremenom obaveštavanju građanima putem medija o predstojećim građevinskim radovima, očekivanoj dužini trajanja radova, alternativnim pravcima i upravljanju saobraćajem.

Tokom operativne faze, Ministarstvo infrastrukture biće odgovorno za redovno praćenje:

- sprovođenjaPUPFG-a u vezi sa merama o prašini/zagađenju vazduha, upravljanju bukom, zagađenju vode, eroziji zemljišta, očuvanju eko-staništa, saobraćaju, organizaciji gradilišta; slučajnom prolivanju (plan odgovora u slučaju prolivanja i u vanrednim situacijama), zdravlju i sigurnosti zajednice;
- sprovođenje Plana za upravljanje otpadom;
- sprovođenje PlanaZiS;
- sprovođenjeOEZ-a o postupcima naknade;
- sprovođenjePUIG-a;
- sprovođenjePUPOF-a u vezi sa merama o upravljanju vozilima, bukom, slučajnom prolivanju opasnih materija i održavanju sistema za odvodnjavanje, upravljanju saobraćajem.

Ministarstvo infrastrukture je u skladu sa Sporazumom o zajmu sklopljenim sa EBRD-om dužno da EBRD-u na godišnjoj osnovi podnese izveštaj o realizaciji projekta iz perspektivezaštite životne sredine i socijalnih pitanja.

Izveštaj o proceni zaštite životne sredine i socijalnihpitanja sadrži tabelu sa Planom praćenja koji se odnosi na sprovođenje gore pomenutih mera ublažavanja njihovih efekata.

8 REZIME ISPOŠTOVANOSTIUR

PR₁:*Delimično ispoštovan.* Utvrđeno je da ne postoji sistem za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima(SUŽSSP) i ljudski resursi za efikasno sprovođenjeSUŽSSP-a. Razrađeni su Procena uticaja projekta za životnu sredinu i socijalna pitanja, Plan uključivanja interesnih grupa (PUIG)i žalbeni mehanizam.U skladu saAPŽSSP-om, predviđa se uspostavljanje Jedinice za realizaciju projekata (JRP) u okviru Ministarstva za životnu sredinu i socijalna pitanja u vezi sa projektom kao i izrada Plana upravljanja i praćenja zaštite životne sredine i socijalnih pitanja u fazi gradnje(PUPFG) i Plana upravljanja i praćenja zaštite životne sredine i socijalnih pitanja u operativnoj fazi (PUPOF) kako bi se obezbedio sistematski pristup upravljanju zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima.

UR 2:*Delimično ispoštovan.* Ministarstvo i projekat u velikoj meri uspevaju da ispoštuju zahteveUR 2, sa izuzetkom zahteva koji se odnose na radnike koji nisu zasnovali radni odnos. PremaAPŽSSP-u, tenderska dokumentacija mora da obuhvati i zahteve u vezi sa PR₂ za treće strane.

Regionalni i lokalni putevi na Kosovu – Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja

Netehnički kraći prikaz podataka

UR 3: *Delimično ispoštovan.* Neke odredbe u vezi sa sprečavanjem i kontrolom zagađenosti Ministarstvo je identifikovalo u postojećim planovima za upravljanje i praćenje životne sredine. Ove aktivnosti uvrštene su u APŽSSP kako bi se smanjili rizici od zagađenja. Oni obuhvataju procenu uticaja buke nad stambenim zgradama na udaljenosti od 20 m od puta, zahtevajući od trećih strana da primene postupke koji su u skladu sa PUPFG-om i PUPOF-om.

UR4: *Delimično ispoštovan.* Identifikovan je nedostatak pismenih politika i institucionalnih kapaciteta za sigurnost i zdravlje na radu (SZR). UAPŽSSP su uključene aktivnosti koje se odnose na izradu Plana zdravlja i sigurnosti. Revizija bezbednosti na putevima (RBP) koja je u skladu sa Direktivom EU 2008/906/EC vrši se u vezi sa prilaznim putevima Prizrenu, Uroševcu i Gnjilanu.

UR5: *Delimično ispoštovan.* Prema APŽSSP-u, sprovođenje Okvira za eksproprijaciju zemljišta (OEZ) predviđeno je za one projektne deonice koje zahtevaju eksproprijaciju zemljišta.

UR 6: *Ispoštovan.* Projekat se ne nalazi u zaštićenim oblastima niti u njemu ima bilo kakvih zaštićenih biljnih ili životinjskih vrsta. APŽSSP sadrži zahtev da treće strane primene mere očuvanja i zaštite bioraznolikosti tokom građevinskih aktivnosti koje se budu realizovale u okviru PUPFG-a.

UR 8: *Ispoštovan.* APŽSSP sadrži zahtev izrade Postupka nasumičnog pronalaženja za projektnu oblast.

UR 10: *Delimično ispoštovan.* Projekat je delimično usklađen kada govorimo o zahtevu da se uspostavi funkcionalan žalbeni mehanizam a izrađen je i Plan uključivanja interesnih grupa (PUIG) za projekat. APŽSSP sadrži zahtev da se primeni i prati sprovođenje PUIG-a i da se uspostavi poseban žalbeni mehanizam za svaki konkretan projekat.

9 KOMUNIKACIJA

Kontakt podaci za pitanja i žalbe u vezi sa Projektom:

Šef JRP
Ministarstvo infrastrukture
Adresa: Bivša zgrada Grmije
10000, Priština
T: +383 38200-28-507, E-mejl: mi.info@rks-gov.net

Sledeća dokumentacija i informacije u vezi sa Projektom biće postavljeni na zvaničnoj veb stranici Ministarstva (<http://mi-ks.net/>):

- Ovaj Netehnički kraći prikaz podataka (NKPP) projekta;
- Plan uključivanja interesnih grupa (PUIG);
- Opis projekta i najnovije informacije u vezi sa napredovanjem realizacije projekta;
- Informacije o opasnostima i uticaju na zdravlje i sigurnost zajednice (uključujući bilo kakva očekivana ograničenja prilaza putevima i građevinske radove) i predložene mere ublažavanja njihovog efekta;
- Okvir eksproprijacije zemljišta (OEZ) i Planove eksproprijacije zemljišta (PEZ);
- Rezime zaključaka proizašlih sa održanih konsultativnih sastanaka i javnih diskusija;
- Rezime Izveštaja o praćenju realizacije projekta;
- Obrazac žalbe i obrazac zahteva za informacijama.